

۱۴۰۴۶۵۰

الحمد لله
الرحمن الرحيم

آسیب شناسی تورم در ایران

علی عقیلی مقدم

انتشارات هوشمند تدبیر

سرشناسه	: عقیلی مقدم، علی، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: آسیب شناسی تورم در ایران/ علی عقیلی مقدم.
مشخصات نشر	: تهران : هوشمند تدبیر، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۷ ص.: جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۸-۰۳۵-۱
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۳۵] - ۱۳۷.
موضوع	: تورم -- ایران
موضوع	: سیاست پولی -- ایران
رده بندی کنگره	: HG ۱۳۹۵ ۳/۷۱۵/۱۳۲۰
رده بندی دیویی	: ۳۳۲/۴۱۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۳۱۱۷۰۱

عنوان : آسیب شناسی تورم در ایران

مولف : علی عقیلی مقدم

ناشر : هوشمند تدبیر

مدیر مسئول : محمد فجر

ویراستار علمی : هادی کجانی حصار

ویراستار ادبی : آزاده فیض آبادی

شابک : 978-600-418-035-1

چاپ : اول- بهار ۱۳۹۵

تیراژ : ۱۰۰۰ نسخه وزیری

بهاء : ۱۵۰۰۰۰ ریال

نشانی دفتر مرکزی: خیابان سیدجمال الدین اسدآبادی- خیابان ۳۱- خیابان امام- پلاک ۱۷ طبقه ۲ واحد ۵ جنوبی
 نشانی دفتر فروش، انقلاب-خ کارگر شمالی- قبل از پمپ بنزین امیرآباد- جنب بانک پاسارگاد- پلاک ۳۰۸ طبقه ۳ واحد ۷
 تلفن: ۸۸۷۲۱۹۲۱ همراه: ۰۹۱۲۳۸۶۱۲۶۷

سخن ناشر

"يرفع الله الذين امنوا منكم و الذين اوتوا العلم درجات"

خداوند مقام اهل ایمان و دانشمندان عالم را (در دو جهان) رفیع می گرداند.

(سوره مبارکه مجادله - آیه ۱۱)

یکی از راه‌های کمال و تقرب به ذات اقدس الهی، علم و دانش است. علمی که به تعبیر استاد شهید مطهری زیبایی عقل است؛ علمی که انسان خداجو در آن نشانه‌های معبود را می‌جوید و می‌یابد. علمی که هر چه فزون‌تر می‌گردد، دارنده آن را به خدا نزدیک‌تر می‌کند.

انتشارات هوشمند تدبیر در راستای اشاعه‌ی اهداف آموزشی خود و توجه به علم و دانش و تحقیق و نشر سعی بر آن دارد تا با نشر کتاب‌های دانشگاهی در زمینه‌های مختلف قدمی هر چند کوچک در پیشبرد اهداف عالی خود بردارد و با رواج اندیشه‌های برجسته و توسعه‌ی دانش در همه‌ی حوزه‌های علمی، انسانی، اجتماعی و طبیعی به تمامی بخش‌های جامعه، علی‌الخصوص قشر دانشگاهی و فرهنگی، خدمت کند.

از این‌رو، انتشارات هوشمند تدبیر با همکاری مراتب ارجمند جناب آقای «علی عقیلی‌مقدم»، اقدام به آماده‌سازی و چاپ کتاب حاضر نموده است. این کتاب حاصل تلاش‌های علمی و تجارب آموزشی مولف محترم آن بوده و امید است بتواند چراغ راهی برای دانشجویان، اساتید و سایر فعالان در این حوزه باشد.

سرپل، ویر. ریاضد.

مدیر مسئول انتشارات هوشمند تدبیر

محمد قجر

پیشگفتار

به استناد ارقام مندرج در جداول کتاب خلاصه تحولات اقتصادی کشور - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران متوسط رشد نقدینگی در طی اجرای برنامه سوم توسعه (۱۳۷۹-۸۲) معادل ۶/۲۸ درصد بوده است که بالاتر از متوسط نرخ رشد تولید ناخالص داخلی (GDP) معادل ۶/۵ درصد بود و همین امر باعث عدم تعادل بین تقاضا و عرضه شده و در نتیجه منجر به افزایش سطح عمومی قیمت‌ها گردیده است.

یکی از ریشه‌های تورم نبود تعادل میان درآمدها و هزینه‌های دولت است. به این ترتیب که وقتی هزینه‌های دولت از درآمدهای آن در بودجه سالانه بیش‌تر باشد، دولت با کسری بودجه مواجه می‌شود. اگر دولت برای حل مشکل کسری بودجه اقدام به استقراض از بانک مرکزی یا فروش درآمدهای ارزی (و نه حاشیه) را فروش نفت) به بانک مرکزی کند، پایه پولی و به دنبال آن نقدینگی کل در اقتصاد افزایش می‌یابد. این افزایش نقدینگی آثار تورمی به دنبال خواهد داشت. تولیدات داخلی: با اجرای سیاست‌های کنترلی در سال ۱۳۷۴ و برقراری ثبات نسبی در بازار، اقتصاد کشور با افزایش تولید ناخالص داخلی، بخش‌های آن (صنعت و معدن، کشاورزی، نفت و خدمات) مواجه گردید.

طی سالهای ۱۳۷۶-۱۳۷۸ تولید تحت تأثیر کاهش شدید درآمدهای ارزی کاهش یافت. در طی سالهای ۱۳۷۹-۱۳۸۲ تولید از رشد قابل ملاحظه‌ای تحت تأثیر افزایش درآمدهای ارزی قرار گرفت (کتاب خلاصه تحولات اقتصادی کشور- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) و این امر افزایش عرضه و کاهش تورم را به دنبال داشته است. این کتاب در چهار فصل تهیه و تدوین شده است. در پایان جا دارد از همکاری صمیمانه کارکنان انتشارات «هوشمند» که صمیمانه در امور نشر و چاپ این اثر فعالیت داشتند تشکر نمایم.

با امید به موفقیت همه جوانان ایران

فهرست مطالب

سخن ناشر

پیشگفتار مولفین

فصل اول: مباحث نظری

۸	تعریف و مفهوم تورم	۱-۱
۹	ریشه های تورم	۲-۱
۹	پولی بودن تورم	۱-۲-۱
۹	تورم ناشی از تقاضا	۲-۲-۱
۱۰	تورم ناشی از هزینه	۳-۲-۱
۱۱	تورم ردانی	۴-۲-۱
۱۱	تورم بخشی	۵-۲-۱
۱۲	تورم ساختاری	۶-۲-۱
۱۳	عامل روانی تورم	۷-۲-۱
۱۴	تورم جنگی	۸-۲-۱
۱۵	تورم مرکزی (هسته‌ای)	۹-۲-۱
۱۶	عوامل تاثیر پذیر از تورم	۳-۱
۱۶	سرمایه گذاری و تولید	۱-۳-۱
۱۹	توزیع درآمد و ثروت	۲-۳-۱
۲۰	رشد و توسعه اقتصادی	۳-۳-۱
۲۱	کارآیی مدیریت مالی	۴-۳-۱
۲۲	روابط خارجی کشور و اعتبار جهانی	۵-۳-۱
۲۳	جنبه های اجتماعی و سیاسی	۶-۳-۱
۲۴	نرخ موثر مالیات	۷-۳-۱
۲۶	سیاست های پولی	۴-۱
۲۷	ابزارهای سیاست های پولی	۱-۴-۱
۳۱	کارآیی سیاست های پولی	۲-۴-۱
۳۵	جایگاه مطلوب بانک مرکزی در اجرای سیاست های پولی	۳-۴-۱

فصل دوم: بررسی دیدگاه های مختلف در مورد تورم

۴۶	کلاسیک ها	۱-۲
۵۶	کمبریج	۲-۲
۵۷	کینزی ها	۳-۲
۷۱	پول گرایان و نئوکلاسیک ها	۴-۲
۸۲	پیروان بعدی کینز	۵-۲

فصل سوم: ارزیابی سیاست‌های پولی و جایگاه بانک مرکزی در اقتصاد ایران

۱-۳	بررسی وضعیت بانکداری در ایران	۹۰
۱-۱-۳	آثار اجرایی ملی شدن بانک‌ها	۹۰
۲-۱-۳	نحوه تخصیص و تجهیز منابع در نظام بانکی	۹۰
۳-۱-۳	جایگاه بهره و ربا در بانکداری	۹۱
۴-۱-۳	مشکلات بانکداری در ایران	۹۲
۲-۳	سیاست‌های پولی در بانکداری اسلامی	۹۶
۱-۲-۳	اجرای سیاست‌های پولی در ایران	۹۶
۲-۲-۳	عملیات بازار باز	۹۷
۳-۲-۳	تجزیه عملیات بازار باز در ایران	۹۷
۳-۳	نقش بانک مرکزی به عنوان مجری سیاست‌های پولی	۹۹
۱-۳-۳	پایه پولی در ایران	۹۹
۲-۳-۳	فقدان سیاست‌های پولی و اشتباه آن با سیاست‌های مالی	۱۰۱
۳-۳-۳	سقوط نقش بانک مرکزی	۱۰۳
۴-۳	سیاست‌های ضد تورمی در اقتصاد ایران	۱۰۳
۱-۴-۳	سیاست‌های مالی برجسته	۱۰۴
۲-۴-۳	سیاست‌های پولی اعتدالی	۱۰۶
۳-۴-۳	قیمت‌گذاری و کنترل قیمت‌ها	۱۰۷
۴-۴-۳	سیاست‌های پرداخت سوبسید به تولیدی اساسی	۱۰۸

فصل چهارم: مروری بر تحقیقات انجام شده در مورد دلایل بروز تورم

۱-۴	مطالعات انجام شده در ایران	۱۱۲
۲-۴	مطالعات انجام شده در خارج	۱۲۱

فهرست منابع